

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1119

Vragen van het lid **Kuiken** (PvdA) aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *de structurele problemen in de jeugdzorg* (ingezonden 26 november 2019).

Antwoord van Minister **De Jonge** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 18 december 2019).

Vraag 1

Deelt u de mening dat de problemen in de jeugdzorg inmiddels zo acuut en structureel zijn dat men niet meer kan spreken van incidentele problemen, maar een falend systeem? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 1

Iedere dag werken professionals, gemeenten en aanbieders samen om de jeugdhulp steeds beter te maken. Er gaan veel dingen goed maar helaas gaan er ook dingen minder goed. Er zijn meer kinderen in beeld, minder uithuisplaatsingen, minder kinderen die zijn aangewezen op zware residentiële zorg, en meer kinderen die in een gezinssetting worden opgevangen. Maar we zien ook dat de regionale samenwerking in sommige regio's te wensen overlaat en dat sommige kinderen met complexe problemen te lang moeten wachten op een passende behandeling. Op 7 november jl. hebben de Minister voor Rechtsbescherming en ik uw Kamer geïnformeerd over onze voornemens om te komen tot een betere organisatie van jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering¹. Een niet vrijblijvende manier van (boven-) regionaal samenwerken van gemeenten is nodig om de continuïteit van specifieke vormen van jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering te borgen.

Vraag 2

Kunt u zich inbeelden dat ouders van kinderen die als laatste redmiddel voor ontbrekende zorg voor hun kind bij een verantwoordelijke wethouder aankloppen en worden afgescheept met de redenering dat hun situatie een uitzondering is ten einde raad zijn?² Welke boodschap wilt u deze ouders en kinderen geven? Is er iets dat zij hadden moeten doen om deze ernstige situatie te voorkomen volgens u?

¹ Kamerstuk 31 839, nr. 699

² AD, 22 november 2019, (<https://www.ad.nl/alphen/bezorgde-ouders-jeugdhulp-in-alphen-faalt-structureel~ad9f75c0/>)

Antwoord 2

Kinderen die hulp nodig hebben, moeten deze ook krijgen. Dat staat voorop. Het kan voorkomen dat een situatie complex is en dat een passende oplossing niet tijdig voorhanden is. Dat is moeilijk, vooral voor het kind en de ouders. Het is goed dat de ouders bij de wethouder hebben aangeklopt, de gemeente is als eerste verantwoordelijk. Als het niet lukt om passende hulp te organiseren, kunnen de wethouder en het lokale team contact opnemen met het regionale expertteam. Het Ondersteuningsteam Zorg voor de Jeugd (OZJ) kan dit regionale expertteam ondersteunen. Als het het regionale expertteam zelf niet lukt om een complexe zorgvraag op te lossen, kan er ook naar het OZJ worden opgeschaald. Wanneer de ouders geen passende hulp hebben gevonden bij de hiervoor genoemde instanties kunnen zij zelf contact opnemen met het team complexe casuïstiek van het Ministerie van VWS.

Vraag 3 en 4

Bent nu nog steeds van mening dat jeugdzorgaanbieders over voldoende middelen en manieren beschikken om te lage tarieven aan te vechten en te veranderen? Zo ja, waarom is er wekelijks een instelling die dreigt om te vallen of daadwerkelijk failliet gaat vanwege tarieven die niet kostendekkend zijn?³

Bent u bereid direct actie te ondernemen om reële tarieven voor zorg te garanderen zodat instellingen niet failliet gaan en kinderen die zeer specialistische hulp nodig hebben deze hulp blijven krijgen?

Antwoord 3 en 4

Het kabinet heeft bij Voorjaarsnota extra geld uitgetrokken voor de uitvoering van de Jeugdwet: € 420 miljoen in 2019, € 300 miljoen in 2020 en € 300 miljoen in 2021.⁴ We onderzoeken volgend jaar of gemeenten structureel (na 2021) extra middelen nodig hebben voor de uitvoering van de Jeugdwet. Rijk en VNG hebben dit voorjaar ook geconcludeerd dat -naast het extra geld- ook een betere organisatie van het jeugdstelsel nodig is om de beloften van de Jeugdwet te kunnen inlossen. Op 7 november jl. hebben de Minister voor Rechtsbescherming en ik uw Kamer geïnformeerd over onze voornemens om te komen tot een betere organisatie van jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering⁵. Een niet vrijblijvende manier van (boven-) regionaal samenwerken van gemeenten is nodig om de continuïteit van specifieke vormen van jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering te borgen. Daarnaast werk ik de komende tijd aan een wetswijziging die het mogelijk maakt een AMvB reële prijs te treffen.

Het is mij bekend dat de financiële situatie van bepaalde (boven-)regionale specialistische jeugdhulpaanbieders zorgelijk is. Tarieven zijn één van de factoren die hierbij een rol spelen. Ik heb uw Kamer op 7 november jl. laten weten dat ik in de Jeugdwet, net zoals dat voor de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015 al geldt, een artikel opneem op grond waarvan bij algemene maatregel van bestuur (AMvB) regels kunnen worden gesteld ten aanzien van de «reële prijzen» die gemeenten ingevolge artikel 2.12 van de Jeugdwet met aanbieders moeten afspreken. Tegelijkertijd werken we aan de AMvB zelf, waarbij we ook de ervaringen met de AMvB voor de Wmo 2015 zullen meenemen. De AMvB zal in ieder geval een verplichting tot indexatie bevatten.

Vraag 5 en 6

Kunt u een tijdsplan aangeven voor wanneer gemeenten duidelijkheid krijgen over hoe de zorg in de toekomst georganiseerd dient te worden?

³ Dagblad van het Noorden, 22 november 2019, (https://www.dvhn.nl/drenthe/Hulpstop-dreigt-voor-500-Drentse-kinderen-in-de-jeugdzorg-25059873.html?harvest_referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.nl%2Furl%3Fsa%3Dt%26rct%3Dj%26q%3D%26esrc%3Ds%26source%3Dweb%26cd%3D1%26ved%3D2ahUKEwjxls-smlXmAhWDC-wKHXRNC2YQFjAAegQIBRAB%26url%3Dhttps%253A%252F%252Fwww.dvhn.nl%252Fdrenthe%252FHulpstop-dreigt-voor-500-Drentse-kinderen-in-de-jeugdzorg-25059873.html%26usq%3DAOvVaw0uEhifWcOdwmSQ51McmkLh)

⁴ Kamerstuk 31 839 34 477, nr. 657

⁵ Kamerstuk 31 839, nr. 699

Deelt u de mening dat het uiterst onwenselijk is dat gemeenten nu plannen ter verbetering van de jeugdzorg in de koelkast zetten omdat zij niet weten waar zij aan toe zijn?⁶

Antwoord 5 en 6

Gemeenten moeten passende en tijdige jeugdhulp voor hun jeugdigen organiseren, zo thuis mogelijk. Wanneer het schaalniveau van een gemeente hiervoor te klein is, moeten we afspreken hoe we dat dan wel (boven)regionaal gaan organiseren en de taak in gezamenlijkheid uitvoeren. Belangrijk is om niet te wachten tot de wet is gewijzigd, maar ook vooral aan de slag te gaan met het verbeteren van de jeugdhulp. Zoals toegezegd tijdens het WGO van 18 november jl., kom ik begin maart 2020 met een plan hoe we de organisatie van de jeugdhulp willen verbeteren op korte en langere termijn.

Vraag 7

Bent u het eens met de stelling dat deze situatie voorkomen had kunnen worden als u eerst duidelijke plannen had geformuleerd en deze met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en Tweede Kamer had besproken, voordat u NRC Handelsblad vroeg een stuk te schrijven over uw plannen?

Antwoord 7

Zoals aangegeven bij mijn antwoorden op vragen 3 en 4 is er in het voorjaar extra geld beschikbaar gesteld, waarbij ook is geconstateerd dat alleen geld niet de oplossing is, maar dat ook inhoudelijke afspraken gemaakt moeten worden over hoe we het jeugdhulpstelsel effectiever en beter kunnen maken: een nadere ordening van het jeugdhulplandschap. De inhoud van de brief van 7 november is een vervolgstap op eerder aangekondigde plannen. Daarover is overigens ook steeds overleg gevoerd met een vertegenwoordiging van de VNG en dat blijf ik ook de komende tijd doen. Ook heb ik veelvuldig contact met (groepen) wethouders van individuele gemeenten om oplossingsrichtingen te bespreken.

⁶ Omroep Gelderland, 22 november 2019, (<https://www.omroep gelderland.nl/nieuws/2430628/Overbetuwe-schort-jeugdzorgplan-tijdelijk-op-Toekomst-is-te-onzeker>)